სახალხო გაზეთი

№ 146 კვირა, 31 ოქტომბერი, 1910 წ. წელიწადი

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე—10 კაპ., სხვა ადგილებიდან (კავკასიის კარშე) მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კაპ., უკან—10 კაპ. სამკლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო ჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 4 მ., საათის შემდეგ მეტი ეღირება.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და ე. მეტცლ და ამხ-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მოხსკაია 11, გარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის მოედანი.

წერილის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებების მიღება „ხახალხო გაზეთის“ რედაქციაში და კანტორაში ყველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა ღილის 9 საათიდან 3-მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

წერილ მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდავ მცირე წერილებს და კორესპონდენციებს ხელ არ ინახავენ, ინახავენ ერთის თვით მხოლოდ დ დ. წერილები და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება მეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა ღილის 10 საათიდან ნამუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: ტფილისი დიდი ვანქის ქ. N 12.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Большая Ванкская ул., N 12, Семену Пашалашвили.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაუარი.

დამატებიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

ორშაბათს, 1 ნოემბერს, ორმოცის წლის თავზე განსვენებულის

იოსებ |ტატო| დავითის ძის გაბაშვილისა,

გადახდილ იქმნება წირვა და პანაშვიდი ვერის წმ ნიკოლოზის ეკლესიაში, რასაც აუწყებენ განსვენებულის ქალები და ვაჟები. წირვის დასაწყისია დილის 10 საათსა, ხოლო პანაშვიდისა 11 ნახ. საათზე

(1—190—1)

ტელეფონი № 862. **ქართული თეატრი** წარმოდგენა № 16.

კვირას, 31 ოქტომბერს, 1910 წელს,

ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება პირველად ახალი პიესა:

I

„ნ ი ღ ა ბ ი“

დრამა 4 მოქმედებად რ. ბრაგვლი, თარგმ. ა. სარაჯიშვილისა.

II

„ეჭვით ავადმყოფი“

კომედია 3 მოქმ. მოლიერისა, თარგმანი ი. მაჩაბლისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: ლეჟავა ო., ლოლუა ა., პიერრეტა ა., შუთამე ა., ჩერქეზიშვილი გ., ჯავახიშვილი ნ. ბ-ნნი: აბამიძე გ., გუნია გ., გვარამე ნ., ყივიძე ი., ზარდალიშვილი ი., მეხი კ., მდივანი ბ., მატარაძე გ., მამფორია ი., შალიკაშვილი გ.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ადმინისტრაცია ქართ. დრამ. საზოგადოება.

ადგილების ფასი: ლაჟერია 20—40 კ. მდე, პარტერი 50 კ.—3 მ., ლოჟები 5 მ.—10 მ. კუთხენები ლოჟებში შეგირდებისთვის 50 კ.

დამსწრეთა საყურადღებოდ: თეატრის ადმინისტრაცია ამცნო ყველას აუწყებს, რომ მოქმედების დაწყების შემდეგ სათეატრო დარბაზში არავის არ შეუშვებენ, ამიტომ მეხამე ზარის შემდეგ ყველანი თავ თავის ადგილზე უნდა იხსდნენ.

მზადდება წარმოსადგენად: „მირრა ეფრუსი“, „ქალის ჭკუა“ და სხვა.

რ. ა. პოლოტუგალოვისა

ჩამოვიდა და მოიტანა ვარშავიდან,

ოდესიდან და პეტერბურგიდან

დიდ ქალი

ქალიბისა და ბავშვების ზედა ტანისამოსი და კოსტიუმები,

იუბკები, ზედა და ქვედა და ხალათები

კაცების აუარებელი პალტოები, კოსტიუმები, წვიმის დროს სატარებელი პალტოები და წამოსასხამები, საზღვაო წამოსასხამები და აგრეთვე ბავშვების პალტო და კოსტიუმები. რადგანაც ყველა ზემოხსენებული საქონელი გადმოგებმული მაქვს საკუთარი ხარჯით, ამიტომ იაფად იყიდება, ვიდრე სხვა მაღაზიებში. ვინც ჩემგან იყიდის, ძალიან კმაყოფილი დარჩება. მაღაზია მოთავსებულია ნიკოლოზის ზიდზე «ფაბრიჩნი მაღაზიის» ფირმის ქვეშ. N N 24—25. (50—57—27)

კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის ნება რთვით

გ ა ი ხ ს ნ ა

საბავშვო ბაღი

ანასტასია კონსტანტინეს ასულის გედევანიშვილისა.

დაწვრილებით ცნობათა და პირობათა შეტყობა საბავშო ბაღში მიღების შესახებ შეიძლება საყმაწვილო ჟურნალ „ნაკადულის“ რედაქციაში, დილიდან ნამუადღევის 3 საათამდე, გოლოვინის პროსპექტი, სახლი ზუბალაშვილისა, № 8. **მეცადინეობა დაიწყება 8 ნოემბრიდან** (7—185—3)

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან უოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვოგზლის ქუჩა, № 8, ს. ენფიანჯიანცისა, ტელეფონი № 695.

ვ. ბაშაყმაძე—ყოველ დღე 9—11 ს. კბილის ავადმყოფ.

ნ. ბ. მიქელაძე—ყოველ დღე, შინაგ. და ბავშვ. ავად. 1½—2½ ს.

ა. ნ. დიასამიძე—ყოვ. დღე, 11½—12½ ს. სიფილისი, კანისა და ვენერ.

ნ. მ. მელიქიშვილი—ყოველ დღე, ქირურგ. და ქალებისა, 1—2. ს.

ა. ბოგოლიუბოვი—ყელ.. ყურ., ცხვირ. და ყოველ დღე 12—1 ს.

ტერ-ნიკოლოსოვი დ. გ.—შინაგ. და ბავშვ. ოთხშაბათობით და კვირობ. 11½—12½ საათ.

ე. გ. ფედოროვი—ყოველ დღე, ოთხშ. და კვირის გარდა, 11—12 2 ს. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფობანი

მიკროსკოპიული, ბაქტეროლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგეობით. (წლ. N. 477)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

გაფართოებულია და სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით.

განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

ქსენიევის ქუჩა, საკუთარი სახლები № 7, „ვეტცელის“ სასტუმროსთან. ტელეფონი № 590.

სტაციონარულ ავადმყოფთა მიღება ყოველთვის შეიძლება, დღეც და ღამეც.

საამბულატორო ავადმყოფებს მიიღებენ სპეციალისტ ექიმები:

ლამბაშიძე ვ. დ.: შინ. და ბავშვ. ყოვ. დღე; გარდა კვირისა 11—12 საათ.

გედევანიშვილი მ. ბ. ნერ. და ელექ., ოთხშ., და პარ. 10½—11 ს.

გურკა გ. ბ. შინაგ. შაბ. 1—2 ს. და კვირას 11—12 საათ.

კარშინი ბ. ბ. კან. და ვენ., ყოველ დღე კვირას გარდა 2½—3½ ს.

მაღალაშვილი ვ. გ. შინ., სამშ. და საბ. 10—12 ს.

ქიქოძე ტ. ს. შინაგანი. ოთხშ. და ოთხშაბ. 9—10 ს.

ბანსვეტოვი ვ. მ. შინ., ოთხშ., ოთხშ., და პარას. 1—2 ს.

მუსხელიშვილი ვ. ს.—თვალისა, ოთხშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 12—2 ნახ. ს.

მელიქიშვილი. ნ. მ. ქირურ. და დედაკაც. ყოველდღე 12—1 ს.

ფირადოვი რ. ბ. ქირურ. ყოველ-დღე 11—12 ს.

პაპოვი ვ. ა. კურ., ყელის და ცხკი., ყოველ დღე 2—2-ნახ. ს.

ხოხოლევსკი გ. ვ. ქირურ., ყოვ. დღე, 9—11 ს.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი მიკროქიმიურ. და ბაქტეროლოგიური ლაბორატორ. რომელსაც განაგებს ექიმი ე. გ. ფედოროვი.

რენტგენ ნა კ., საწოლ ეკი 2 ბახეთიდან დაწყებული. ოპერაციები ელექტრონ ენ., ელექტრონით ნაბ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა. ფასთა-ცნობარი. (200 ნ. — 314

ექიმი **ბ. ნ. მაგაკიანი** შინაგანი და ბავშვთა სნეულებანი. სპეციალურად კუბისა და ნაწლავებისა. მიიღება დილის 10—11 საათ. (ბავშვთა) ნაღამოს 5—7 საათი (საზოგადო). ბიბლიოთეკის პრეზიდენტი, № 36, ტელეფონი N 388. (100—ნალ.—68)

ექიმი **ა. ნ. დიასამიძე** კანისა და ბავშვების ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე ადილით 2—1 ს. ნაღამოთი 5—8 ს. ბუთბაბათობით ბრიტანულ დილით 8—9 ს. კვირობით ავადმყოფებს არ იღებს. ბოგოვლის ქ. N 4, სახლი გაბაშვილისა. (ე)

აზიური ბუფეტი მტკვარზე

მ. ბ. პირაპოზოვისა

ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ ტელ. N 103.

ყოველ-დღე სადილის დროს 2-დან 4 საათამდე და საღამოთი 9-დან ღამის 2 **საათამდე** უკრავს ახლად მოსული ინტერნაციონალური სიმებიანი ორკესტრი სოლო-კონცერტისტის ა. გ. ეგიაზაროვის ლოტბარობით. (10—163—6)

გაფრთხილება

პაპიროსის „სიმპატია“ს სახელი მოსვენებას არ აძლევს ჩვენს მეტოქეებს, რომელნიც მიმართავენ ხოლმე

სიყალბეს,

რადგანაც ერთი აქაური ფაბრიკა მოიქცა, რომელმაც ამერიკის ყოველ-კვირეულ ალმანახის შემდეგ, ამ დღეებში გამოუშვა ჩვენის ეტიკეტით და სახელით „სიმპატია“, ფასით 10 ცალი 6 კაპ. ეს პაპიროსი საოცრად ჰგავს ჩვენის პაპიროსის გარეგან სახეს და ფორმატს. ამიტომ

ნ. ი. ბოზარჯიანცი

ეკილებით

სთხოვს პაპიროსის მომწევეს, ყურადღება მიაქცეონ საფაბრიკო მარკას და გვარს

ნ. ი. ბოზარჯიანცი შვილებით

(5—167—3)

კავკასიის ჰაერში მფრენავთა წრე

ტფილისის დოლის საზოგადოების იპოდრომზე,

კვირას 31 ოქტომბერს გამართავს ფრენას.

გაფრინდებიან ცნობილი ავიატორები

ა. ა. ვასილიევი და ვ. ს. კეგუროვი,

თუ უკანასკნელის აპარატს შეაკეთებენ. ფრენის დასაწყისი: კვირას დღის 3 ს. ბილეთები წინ და ფარ გაიყიდება ა. დ. კოკა-ჯანოვისა და ა. ლ. ხარიშარიოვის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩაზე ძმ. გულასპოვების ფირმის მიმღებისაგან. ცნობებისათვის სთხოვენ მიმართონ „ეროპიტაკის“ სასტუმროში № 4, რწმენებულს **გენერალოვს.** (2—187—2)

ბაქოს ქართულ სკოლისათვის

საჭიროა მასწავლებელი, რომელსაც შეეძლოს სწავლება, როგორც რუსულს, ისე ქართულ ენაზედ, ყველა საგნებისა. ჯამაგირი თვეში **50 მანეთი.** მასწავლებლობის ცენზი საჭიროა. მსურველთ მიმართონ თხოვნით არა უგვიანეს 10 ნოემბრისა:

Правленію Бакин. отд. Общества грамотности, улица Гоголя, Грузинская школа. გამგეობის მიერ არჩეულნი კანდიდატები მოვალენი იქმნებიან მისცენ რამდენიმე სანიმუშო გაკვეთილები ბაქოს ქართულ სკოლაში. (3—177—3)

ოპალიერი

8 კაპეიკიდან 6 მან.-მდე რულო

ძმ. ტარნოპოლოვების

საწყობი რუსეთის ყველა დიდ ქალაქშია.

განყოფილება **ტფილისში:** გოლოვინის პრ., № 21, არტისტ. საზოგად. ქვეშ, ტელ. № 355.

ფასები საფაბრიკოა.

ნიმუშები უფასოდ. (8—82—8)

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხეილ გედევანიშვილისა

იღებს ავადმყოფებს კვირის გარდა დილით 12—1; საღ. 6—7 საათ. გამინჯავ და გადადგება რენტგენის სხივებით.

ვერა, ყორლანოვის ქ. 20 (0—6.—72)

ექიმი **ე. ი. მინასიანცი** სწამლოებს შინაგან, საბავშვო და ვენერ ავადმყოფებს; პროფესორ Mathieu-სპეციალურ კლინიკიდან. მიიღებს ავადმყოფებს დილით 9—11 საათზე, საღამოთი 5—7 საათ. ელისაბედის ქუჩა N 39. (100—13)

ექიმი **ე. ვაშაკიძე** იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., საღამოთი 5—7 ს. გოგოლისა და ბატარეინის ქუჩების კუთხე N 24. (0—250

მასწავლებელი

ამზადებს შეგირდებს ყველა საშუალო და დაბალ სასწავლებლებისათვის. ნახვა შეიძლება დილის 8—11 საათამდე და საღამოს 3—5 ს-მდე. მიხაილოვის ქ. № 144. (25—162—11

ტფილისი, 31 ოქტომბერი

რად ფერად ბა კავკასიის უნივერსიტეტის და არსება?

კავკასიის უნივერსიტეტს, უეჭველია, მეტად დიდი მნიშვნელობა ექნებოდა ჩვენის ქვეყნის კულტურულ და ეკონომიურ აღორძინებისთვის. ამიტომაც მოსთქვამს ასე შეუჩერებლივ ადგილობრივი პრესა, კავკასიას უმაღლესი სასწავლებელი ესაჭიროებაო; ამიტომაც ათავსებენ ქვეყნის ყველა შეგნებული ელემენტები იმ ძირითად მოთხოვნათა რიგში, რომელთაც ძალუძთ კავკასიის ხალხთა ბედ-იღბალი სიკეთისკენ შეატრიალონ, აგრეთვე ჰოლოხოვნის უმაღლეს ცოდნათა მომფენ ლამპრის დაარსების შესახებ.

ამისდა მიუხედავად, უნივერსიტეტის გახსნის საქმე ისე, როგორც სხვა ძირითად რეფორმათა შემოღება, რომელთა განუხორციელებლადაც წარმოუდგენელია მრავალ ხალხთან და მრავალ-მილიონიან კავკასიის წესიერი განვითარება, ჯერ ისევ სრულ გამოურკველობის მდგომარეობაშია. აბის ძირითადი მიზეზი, როგორც განაცხადა სახელმწიფო სათათბიროს დებულების კავკასიაზე გავრცელების შესახებ ილია ჭავჭავაძემ, ის გარემოებაა, რომ მმართველობის გაუპირა ქვეყნების პოლიტიკა მუდამ უსამართლოდ სთვლიდა იმპერიის ნაწილისთვის იმას, რაც სამართლიანად ითვლებოდა მთელ იმპერიისათვის, პოლიტიკურ მოსაზრებათა გამო, კავკასიისთვის უნივერსიტეტის დაარსებას უსამართლოდ სცნობდნენ. „კავკასიელნიო, სწერდა 1907 წლის ოქტომბერ ლომონოსოვის მოხსენებაში ნამესტნიკი, დიდი ხანია ეტრფიან თავის ქვეყანაში უმაღლეს სასწავლებლის დაარსებას, მაგრამ მათს სურვილს თანაგრძნობით არ ეკიდებოდა არც კავკასიის მთავარი გამგე და არც ცენტრალური მთავრობა უმთავრესად იმ მოსაზრების გამო, რომ ეს დაწესებულება ადგილობრივ საზოგადოებაში სეპარატისტულ იდეის განვითარებას შეუწყობს ხელსაო“. კავკასიის ნამესტნიკი ამ შიშს სრულიად უსაფუძვლოდ სცნობს და განაგრძობს თავის მოხსენებაში იმ შეხედულების დასაბუთებას, რომ უმაღლეს სასწავლებლის დაარსება კავკასიაში ყოვლად საჭიროა. „უმაღლესი სასწავლებელი კი არ გაანავითარებს სეპარატიზმის ტენდენციას, პირიქით, ხელს უწყობს კავკასიის მჭიდრო დაკავშირებას იმპერიის სხვა ნაწილებთანაო. კავკასიის ყველა ხალხთა კაერთიანება რუსულ მეცნიერების გარშემო მხოლოდ განამტკიცებს კავკასიელთა კავშირს რუსის ხალხთან. მეორეს მხრივ კავკასია მხოლოდ მაშინ შეისწავლება მეცნიერულად, როცა ადგილობრივ საკმაო სამეცნიერო ძალა იქნება; ამ ძალას კი მხოლოდ უმაღლესს სასწავლებლის დაარსება შეჰქმნის“.

ეს გადაჭრილი აზრი ადგილობრივ მთავრობისა, უმაღლეს სასწავლებლის აუცილებლობის შესახებ, თავის დროზე, მოწონებულ იქმნა იმპერიის უმაღლეს მთავრობისაგან, მაგრამ მაინც იმის განსახორციელებლად კი აქამომდე არსებითად არაფერი არ გაკეთებულა. 1907 წლის შემდეგ გაიხსნა სარატოვის უნივერსიტეტი, თითქის ყაზანის უნივერსიტეტის გვერდით, რომელიც სრულიად საკმაოდ ემსახურებოდა მთელ ვოლგის მხარეს. მას შემდეგ განიზრახეს რუსეთის ქალაქებში რამდენისამე პოლიტეხნიკუმის გახსნა, ხოლო კავკასიისთვის კი ამ მხრივ არც არაფერი გაკეთებულა, არც კეთდება. პირიქით, „ნოვოე ვრემიას“ და საკანონმდებლო დაწესებულებებში გაბატონებულ ნაციონალისტების პოლიტიკამ, რომელიც ყველაფერს მხოლოდ ცენტრისა და რუსის მოდგმის ხალხისთვის ითხოვს და არაფერს არ იმეტებს განაპირა ქვეყნებისთვის, უკვე თავისი გავლენა იქონია კავკასიის უმაღლეს მთავრობაზე, რომელიც ეხლა უარს აცხადებს ახლო მომავალში საკანონმდებლო დაწესებულებებში ძირითად რეფორმების საკითხის აღძვრაზე. **აი, სწორედ ეს გარემოებაა უმაღლეს სასწავლებლის დაარსების მთავარი დაბრკოლება.** მეორე, არა ნაკლებ მნიშვნელოვანი, დაბრკოლებაა ის გარემოება, რომ მთავრობა მარტოოდენ იმ პირობით აცხადებს თანხმობას კავკასიაში უმაღლეს სასწავლებლის გახსნაზე, თუ იგი უზრუნველყოფილი იქნება ქონებრივად ადგილობრივ თანხებით.

მეოცე საუკუნის დასაწყისში, ჩვენ პირდაპირ უქმად მიგვაჩნია იმის მტკიცება, ოომ სავაღდებულო საყოველთაო პირველ-დაწყებითი განათლებასთან ერთად უნივერსიტეტები სახელმწიფოს უზენაეს მიზნებს ემახურებიან და რომ სწორედ მათზეა დამყარებული სახელმწიფოს მინაგანი ძალა და გარეშე ბრწყინვალება. ევროპის ქვეყნები ძლიერნი არიან სულითა და ქონებით, სხვათა შორის, იმიტომ, რომ მრავალ უნივერსიტეტს ათას წლოვანი ისტორია აქვს. ამ საანბანო ჭეშმარიტების თვალსაზრისით, რომელიც ძველსა და რბილში აქვს გამჯდარი ყველა კულტურულ ერს, რაზედ-ღა უნდა დაიხარჯოს უხვად სახელმწიფო ფული, თუ არა უმაღლეს ცოდნათა სინათლის მფრქვევ ლამპარზე? ამიტომ, ჩვენის ღრმა რწმენით, კავკასიის უნივერსიტეტისთვის ფული უნდა იძებნებოდეს არა კერძო პირებში და კერძო კომიტეტებში, არამედ სახელმწიფო ხაზინაში.

მესამე დაბრკოლებას წარმოადგენს ის, რომ ყველა ადგილობრივი ელემენტები სრულის შეგნებით და შესაფერის თანაგრძნობით არ ეკიდებიან კავკასიაში უნივერსიტეტის დაარსების საკითხს. ეჭვს გარეშეა, რომ ისეთ საყოველთაო მნიშვნელობის საქმეზე, როგორიც უნივერსიტეტის გახსნაა, სახელმწიფო უნდა ჰხარჯავდეს საჭირო ფულს; მაგრამ რაკი კავკასიის უნივერსიტეტის დაარსება დაუკვეშდებარეს იმას, თუ რამდენი თანხა მოგროვდებოდა ადგილობრივ ამ საქმისათვის, ყველა ადგილობრივ საზოგადოებრივ და წოდებრივ დაწესებულებებს და აგრეთვე ადგილობრივ კაპიტალისტებს დიდი ქვეყნმოქმედება უნდა გამოეჩინათ. ვიცით, რომ ჩვენი ქალაქები ღარიბები არიან და მოუწყობელნი, მაგრამ, ჩვენის ფიქრით, ზოგჯერ ქუჩების გაუნათებლობაც შესაწყნარებელია, თუ კი იმისი ხარჯი უმაღლეს ცოდნათა ლამპრის ასანთებად გადიდება. ამისდა მიუხედავად ყველა ქალაქებმა არ გაიღეს შესაფერი წვლილი ამ დიად საქმისათვის. ვფიქრობთ, რომ კაპიტალისტებიც მოკლებულ არ არიან სახელის სიყვარულს, და რა მიანიჭებს მათს სახელს ისეთ დიდებას და ბრწყინვალებას, როგორც გულუხვი შეწირულება უმაღლეს სასწავლებლის დასაარსებლად? ამისდა მიუხედავად დღემდე მათგან ამ საქმეზე არც ერთი თვალსაჩინო შეწირულება არ გვინახავს. განსაკუთრებით ისახელა თავი ჩვენმა თავადაზნაურობამ, რომელმაც გროზნი-კაპეიკი არ გაიმეტა უნივერსიტეტისათვის. ჩვენ ჩვეულნი ვართ თავად-აზნაურთა წრეებში ნაირ-ნაირ კურიოზებს, მაგრამ მაინც ვფიქრობთ, ოომ, სხვაც არა იყოს რა, გარეგან პრესტიჟისთვის მაინც უნდა გადაედოთ რამე ამ დიად საქმის მოსაწყობად ამგვარად ცომბირელი ვაჭრები, რომელნიც უხვად იძლეოდნენ ფულს ტომსკის უნივერსიტეტის დასაარსებლად, უფრო შეგნებული ყოფილან, ვიდრე ჩვენი თავად-აზნაურობა.

ერთ-ერთი გამოხატულება საუნივერსიტეტო საკითხისადმი შეუგნებელ დამოკიდებულებისა არის ის აზრი, ვითომ პირველ-დაწყებითი განათლება უფრო საჭირო იყოს კავკასიისათვის, ვიდრე უნივერსიტეტის დაარსება. სწორედ დანაშაულობაა საზოგადოებრივ პროგრესის ამ ორ ფაქტორიდან ერთ-ერთის ამორჩევა. უნივერსიტეტი და დაწყებითი სკოლა, ორივე ერთნაირად აუცილებელი საჭიროებაა. შეუგნებლობის გამოხატულებაა ისიც, რომ აქამდე გადაჭრით არჩეული არ არის კავკასიისათვის საჭირო უმაღლესს სასწავლებლის ტიპი. ეჭვს გარეშეა, რომ კავკასიას ესაჭიროება უნივერსიტეტი და არა სპეციალური უმაღლესი სასწავლებელი. საჭიროა ყოვლის უწინარეს ისეთი ინტელიგენტური ძალა, რომელიც გაცნობილი იქმნება ადგილობრივ პირობებს და ადგილობრივ მოთხოვნებს: მხოლოდ უნივერსიტეტს მეუძლიან ასეთი მოღვაწეები მოგვცეს; მხოლოდ ადგილობრივ უნივერსიტეტს, ოთხისავე ფაკულტეტის სრულ შედგენილობით, შეუძლიან შეისწავლოს ჩვენი ხალხი მრავალი და მდიდარი ქვეყანა ბუნების მეტყველების, უფლებრივის, ლინგვისტურის და სხვათა მხრივ. კავკასია ჰავის მხრივ იმდენად მრავალფეროვანია, რომ იგი მკურნალობისთვის თამამად შეიძლება ჰავის სამოთხედ იწოდებოდეს; გარდა ამისა, კავკასია უხვად აოის შემკული სამკურნალო მინერალურ წყლებით. ყველა ეს სიმდიდრე ჯერ ძეცნიერულად უდა იქნას შესწავლილი და შეიძლება მათი ექსპლოატაცია უნდა დაიწყოს ხალხის საკეთილ-

ღლეოდ. ასეთი მეცნიერული შესწავლა კი მხოლოდ ადგილობრივ უნივერსიტეტის სამედიცინო ფაკულტეტს შეუძლიან. რუსეთი თავის ავადაყოფთა სამკურნალოდ უცხოეთის კურორტებში ყოველწლივ ას მილიონობით ჰხარჯავს; ჩვენი ქვეყანა ჰავით და მინერალურ წყლებით უცხოეთის კურორტებს არ ჩამოუვარდება; ეს არის მხოლოდ, რომ ჩვენ ევროპიული კულტურა და ევროპიული კეთილმოწყობილობა გვაკლია.

კავკასიის უნივერსიტეტს პირდაპირი დამოკიდებულება ექნება სასიცოცხლო ინტერესებთან არა მარტო თავის სამედიცინო ფაკულტეტით, არამედ აგრეთვე სხვა ფაკულტეტებითაც. გარდა ამისა უნივერსიტეტის გვერდით სპეციალურ უმაღლეს სასწავლებლების დაარსებაც ადვილი შეიქნება. ქონებრივად უნივერსიტეტის გახსნა არც თუ ბევრით მეტი დაჯდება სპეციალურ სასწავლებელზე. უნივერსიტეტისთვის ყველაზე მეტი ხარჯი სამედიცინო ფაკულტეტის კლინიკების შენახვასა აქვს. თვით ტფილისში უკვე 600-ამდე კეთილ მოწყობილი საავადმყოფო ტახტია და ტფილისის გარეთ სამხედრო ჰოსპიტალში 1000 ტახტი. ეს საავადმყოფოები თავისუფლად შეიძლება საუნივერსიტეტო კლინიკებად გადაიქცნენ.

ამ გვარად, უნივერსიტეტის დაარსების დამბრკოლებელი მიზეზები მოიპოვებიან ადგილობრივ ელემენტებშიც, იმის გარეშეც. ქვეყნის საკეთილდღეოდ, იმის განვითარებისა და პროგრესისთვის, ჩვენ მოვალე ვართ მოვსპოთ ყოველის უწინარეს ჩვენს წრეებში არსებული დაბრკოლებანი; მოვალე ვართ საზოგადოებრივ შეგნების ტაკიცე კუთვნილებად გადავაქციოთ აზრი, რომ კავკასიისთვის სწორედ უნივერსიტეტია საჭირო; მოვალე ვართ, შევისისხლხორცოთ, რომ მეცნიერება მეორე რელიგიაა, და ამ შეკნებით გამსჭვალულთ არ უნდა დავზოგოთ მატერიალური მსხსერპლი მეცნიერების ტაძრის ასაგებად. მაშინ შესაძლოა, ი

გადააქციოთ, თქვენ (ცენტრისაკენ იშვერს ხელს) 108 მილიონ არა—რუსთა წინააღმდეგ ბრძოლის გამოცხადებას ჰბედავთ. თქვენ გავიწყდებათ, რომ სამშობლო ენა არც ხელოთათმანია და არც ოქტომრისტების პლატფორმა, რომელსაც ზემოდან ბრძანებისამებრ პორტფელში ჩქარამავთ. რადგანაც ენტრი ეკლესმართის აზით მიექანება, ორატორი მიჰმართავს ყველა არა—რუსთ: მჭიდრო კავშირი შეჰკარით და საერთო ძალით იბრძოლეთო. ორატორი პოლონელებს უსაყვეოურებს, რომ თუმც კულტურულნი ხალხი ხართ, მაგრამ არა ერთხელ, თავის ეროვნულ ინტერესების გამოსარჩლების დროს, მემარჯვენეთა აზრს ემხრობით ხოლმეო. (მარცხნივ დიდხანს ტაშს უკრავენ).

ტერრასი აცხადებს; ესტონელთა სურვილი მხოლოდ ის არის, რომ საუკუნეებით შექმნილი ეროვნული სკოლა, თავის ბუნებრივ გზით ატარონ და ეროვნულ ნიადაგზე აწარმოვონო.

პრედკლანის აზრით ბალტიის მხარის სკოლები ან გერმანულია, ანკლერიკალური, ან სახაზინო, ან გამარუსებელი, ყოველ შემთხვევაში ნამდვილ განათლების საქმეს არ ემსახურებაო.

ტიმოშკინი წინააღმდეგია, რომ საეკლესიო სკოლა ერობათა ხელში გადავიდეს, რადგანაც იქ ეხლა პოლიტიკური ბრძოლაა გაჩაღებულიო. საეკლესიო სკოლა კი არ უნდა მოვსპოთ, უნდა გავაუმჯობესოთო.

მაცეევიჩი არა-რუსთა სკოლებზე ლაპარაკობს. ორატორი თხოულობს, ისეთი სკოლები გახსენით, სადაც სწავლაც დედა-ენაზე სწარმოებდეს და მასწავლებლადაც არა-რუსნი იყვნენო.

მომხსენებელი ლვოვი წინადადებას იძლევა პროექტის მუხლობითს განხილვას შეუდგნენ.

მომხსენებელი ფონ-ანრეპი კამათს დააკვნის და ორგვარ მიმართულებას აღნიშნავს: ერთი მხარე ადგილობრივ ძალებს არ ენდობა. რუსეთის წინ-მსვლელობა 60 წელებიდან იწყება, რასაც სულს უნარი და ცოდნა ადგილობრივ ერობის მოღვაწეებმა ჩაჰბერეს. შეუძლებელია რუსეთის სამ მეოთხედს კრიტიკულად შეხედოთ (ორატორი მემარჯვენეებს მიმართავს) მხოლოდ იმისთვის, რომ თქვენს პარტიულ აზროვნებას არ ემხრობიან (ცენტრში და მარცხნივ ტაშის ცემა). მეორე მიმართულება საეკლესიო სკოლის ავტონომიას ესარჩლება. მაგრამ, თუ იმის მტკიცებას მოვყვებით, რომ ყველაფერი რაც, სინოდიდან და სასულიერო უწყებებიდან არ მომდინარეობს, რუსეთს დაღუპვის გზაზე აყენებსო, განა ამ სახით კლერიკალიზმი არ იდგამს ფეხს?.. სასულიერო წოდება იქითკენ ხომ არ იხრება, რა გზითაც თავის დღეში არ უვლია? თუ ფაქტებს მივიღებთ მხედველობაში, ერობის სკოლა ჰნერგავს ბავშვებში მონარქის მიმართ მოწიწებას, რუსეთის სიყვარულს და დიდებულ სამშობლოს ერთიანების აზრს. რუსეთის ხალხი ყოველთვის, როდესაც სამშობლოს განსაცდელი ელოდა, პირადს ანგარიშებს ივიწყებდა და საერთო ძალით აღნიშნულ მიზანს ანხორციელებდა ხოლმე.

ნუ თუ ამ საქმეშიაც არ შეგვიძლიან უბრალო რუსებად დავრჩეთ და ვიწროო პარტიული, პოლიტიკური ელფერი უკუვაგდოთ? (ცენტრი ტაშს უკრავს)

მემარჯვენეებსა და ს. დ. წინადადება შეაქვთ მუხლობითს განხილვას არ შეუდგნენ.

ხმის უმეტესობით, პროექტის მუხლობითს განხილვაზე გაწდადიან.

სალამოს სხდომაზე თ დი ვოლკინსკი თავმჯდომარეობს.

სათათბირო თავმჯდომარის არჩევს შეუდგა.

პეტროვი მესამე შრომის ჯგუფისა და გეგეკორი—სოც.-დემოკ. სახელით აცხადებენ ფრაქციების მიერ მიჩნეულ თანდათანობას ვიცავთ და სათათბიროს უმრავლესობის წარმომადგენელის არჩევნებში მონაწილეობას არ ვიღებთ, რადგან უმცირესობის უფლებას ფეხ-ქვეშა ჰქელავენო. ბარათებით გუჩკოვი 186 ხმამ დაასახელა, თ დი ვოლკონსკი 52, ხომიაკოვი 7, ტიმოშკინი 2, როზანოვი 2, 69 დაუწერელი იყო. **თავმჯდომარე** გუჩკოვს მიჰმართავს:

— სათათბიროს დეპუტატო, გუჩკოვო! გნებავთ ყუთი დაიდგათ?

გუჩკოვი ადგილიდან: თანახმა ვარ.

პურიშკევიჩი. (ადგილიდან) ძალიან სამწუხაროა.

(საერთო სიცილი)

თავმჯდომარე. (პურიშკევიჩს) მეტად უადგილო შენიშვნაა.

ფარულის კენჭის ყრით გუჩკოვმა 201 თეთრი მიიღო, 137—შავი.

გუჩკოვი. თავმჯდომარის ადგილს იჭერს, (ოქტომბრისტები და ნაციონალისტები ძლიერის ტაშიცემით ეგებებიან, მარცხნივ სტვენაა, მარჯვნივ—ღრიანცელი).

გუჩკოვი მდაბლად თავს უკრავს: ბატონებო, ულრმეს მადლობას გიძღვნით ასეთ უმაღლეს პატივისცემისათვის.

თავმჯდომარის ამხანაგებად ბარათებით დაასახელეს **ვოლკონსკი 214, კაპუსტინი—181.** ორივენი ყუთებს იდგამენ. ფარულის კენჭით **ვოლკონსკიმ** მიიღო **261** თეთრი და 48—შავი, კაპუსტინმა 199 თეთრი, 110—შავი (ძლიერი ტაშის ცემა ცენტრში, ნაციონალისტებსა და მარჯვნივ).

თავმჯდომარეს უფროს ამხანაგად თ-დი ვოლკონსკი აირჩიეს.

დეპეშები

სატელეგრაფო სააგენტოსაგან

20 ოქტომბერი.

საზღვარ-გარეთ

ნიუ-იორკი. შტეირთველთა კავშირ-ცვა დასრულდა.

პარიზი ნანსიდან აუწყებიან, რომ ქალაქის ქვეშა სწორი მთლად წყალშია, 1500 მცხოვრები ცის ქვეშ დარჩა.

ვენა. ერენტალმა ავსტრიის დელეგაციაში განაცხადა, მასსარკის შეცდინობა, რომ ავსტრიისა და სერბიის განწყობილება კაცმწვავოს, მიზანი ვერ მიაღწევსო. ფორკაჩს ვასიჩთან, რომელსაც უადგ საბუთების დამზადებასა სწამებენ, არავითარი დამოკიდებულება არა აქვსო.

ვენა. ავსტრიის დელეგაცია. კრამარჟი ამტკიცებს, რომ ამჟერატორი ფილიმენ მშვიდობიანობის დარღვევის მომხრე არ არის. ფილიმენი მეტად მორწმუნე კაცია, რომ სასხლის დვრა სწყურდესო. გერმანიამ ვის აცალა ომიანობის საფრთხე? გერმანიის მეგობრები ამბობენ, რომ გერმანიამ რუსეთსა და ავსტრიას შორის მოსალოდნელი ომი შეაჩერაო. ნამდვილად-კი არც ერთი სახელმწიფო არ ერიდება ომიანობას ისე, როგორც რუსეთი. ჩვენ ფილასგან დაგვიფარა გერმანიამ, იქნება ომიანობა ბალკანეთსა და სერბიისაგან? ჩვენი მადლობა ნაჩქარევია. ერენტალი ათ წლობით მეცადინეობდა, რომ პეტერბურგთან პირდაპირი დამოკიდებულება ჭქონოდა. ეხლა კი ჩვენ ბერლინის საშუალებით უნდა ვიქონიოთ დამოკიდებულებაო. ამას პოტსდამის შეხვედრა გვიჩვენებს. რადგანაც ბერლინს დასავლეთით გზა შეკრული აქვს, ჩვენ ვერც პარიზსა და ვერც ლონდონთან მოლაპარაკებას ვერ ვიქონიებთო,

ვენა. კრამარჟი აღნიშნავს, რომ მესხელმწიფეს მოდალატეს მიწოდებენ, ეს რომ მართალი იყოს ავსტრიის სატირალი მდგომარეობა გამახარებდა, მე-კი ასეთი მდგომარეობა გულს მიკლავსო. ანექსია იმ პოლიტიკისთვისაც საბედნიერო იყო, რასაც მე მთელი სიცოცხლე შევალიეო. ეს პოლიტიკა სლავიანებს გერმანელებთანა და მადარებთან ათანასწორებდა პოლიტიკურად და რუსეთის მეგობრულ განწყობილებით, მონარქიის დამოუკიდებლობას უზრუნველს ჭეოდა. ეხლა კი ორატორი ავსტრიის პოლიტიკას ადარ ენდობა და კარგეშ საქმეთა სამინისტროს ხარჯთ-აღრიცხვას ხმას არ მოვსცემო.

ლონდონი. რეიტერის სააგენტო იუწყება, რომ სპარსეთის სესხის დროს ინგლის და რუსეთი არა სცდილან ხელი შეეშალათ, რომ სპარსეთს რეფორმების მოსახდენად საჭირო ფული უშოგოო. როდესაც სპარსეთმა უარჰყო ინგლის-რუსეთის პირობანი კაზაფხულზე ავანსის მიცემის შესახებ, მაშინ სპარსეთს ეუწყა. რომ ინგლისისა და რუსეთისგან შეეძლოთ 400,090 ბირგანქა მიიღო პოლიტიკურ პირობათა დაუდებლად. სპარსეთმა არ ინდომა ამით ესარგებლა და მოდაპარაკება გამართა დონდონის დაწესებულებებთან, რის საწინააღმდეგოდაც ინგლისს არა აქვს რა.

პარიზი. „ეკო-დე პარი“ შესაძლებელად სცნობს რუსეთისა და გერმანიის კონფლიქტის სპარსეთის ეკონომიურ ინტერესთა დასაცავად და დასძენს, ეს კონფლიქტი შემაფიქრებელი არ იქმნება საფრანგეთისთვისა.

სტამბოლი. გემის დამტვირთველნი გაიფიცნენ. თხოულობენ სამუშაოდის შემცირებას.

ვენა. ავსტრიის დელეგაცია. ავსტრო-უნგრეთთან ოსმალეთის დასახლებებს კრამარჟი ეფრობის შეფიდობიანობისთვის საშიშად სთვლის. მაშინ ოსმალეთი დიდს სამხედრო სახელმწიფოდ გადაიქცევაო.

ავსტრიის დელეგაციამ კარეშე საქმეთა სამინისტროს ბიუჯეტი დაამტკიცა და ბოსნიის ბიუჯეტის კანხილვას შეუდგა.

როგორც ბელგრადიდან იუწყებიან, ვასიჩი მოლიციაში გამოცხადდა და ადიარა, ავსტრო უნგრეთის დესპანის სურვილით მე მოგამზადე ყალბი საბუთები და დამეხმარა კაპიტანი სვენტოსოფსკი.

რუსეთი

პეტერბურგი. ბოლგარიის ახალი დესპანი პაპრიკოფი ჩამოვიდა.

ასტრახანი. თბილდა. გემები სარატოფისაკენ კვლავ გაეშართა.

ვოლოგდა. ვისოკოეის საზოგადოებაში დაარსდა რუსეთში ერთად-ერთი კლუბ ქალთაგან შემდგარი არშიების მქსოველი არტელი.

სარატოვი. ხამხედრო სასამართლომ ცარიცისის სოც.-რევოლიუციონერთა საქმე გაარჩია და 4 კატორგა გადაუწყვიტა, 5 გადასახლა, 4 სატუსაღო შეუსაჯა, ერთი დეადკაცი ციხეში ჩასვა.

მინსკი. ვიდნო-სარინსკის ნაწილში დაიწყო სამხედრო მატარებლის ვაგონი ექვსს ტხეთან შემდეგარ ჯარა. სკაციოურთ.

ახალი ამბები

ტფილისი

✦ **ქართული წარმოდგენა.** დღეს ქართულს თეატრში წარმოდგენილ იქმნება პირველად ახალი პიესა „ნიღაბი“, დრამა 1 მოქმედებად რ. ბრაკოსი, თარგმანი ა. სარაჯიშვილისა და „ეპვით ავადმყოფი“, კომედია 3 მოქმედებად მოლიერისა, თარგმანი ი. მაჩაბლისა. წარმოდგენაში თითქმის მთელი დასი იღებს მონაწილეობას.

✦ **ქართულს გიმნაზიაში.** კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის განკარგულებით, ორშაბათს, 1 ნოემბერს გაიხსნება ტფ. ქართულ გიმნაზიის მეშვიდე კლასი. რადგან მეშვიდე კლასის მოსწავლენი სწავლას დიდს ხანს მოსცდნენ, ამ კლასის მოსწავლეთ სწავლა 10 ივლისამდე ექნებათ.

✦ **თათბირი კოვკასიის შავის ქვის წარმოების შესახებ.** შავის ქვის წარმოების გამო პეტერბურგში დაწყებულ თათბირზე ხანგრძლივი კამათი გამოუწვევია საკითხს მრეწველთა საბჭოს შედგენილობის შეცვლის შესახებ. ნამესტნიკის კანცელარიის დირექტორი პეტერსონი თურმე ამტკიცებდა, საბჭო სამეურნეო ნაწილს სწორედ ვერ აწარმოებსო. მაგალითად მოუყვანია ის, რომ ჭიათურის რაიონის უზრუნველ საყოფად სასმელ წყალით წელიწადში იხარჯება 3.200 მანეთი, სტიპენდიებზე კი—100.000 მანეთი. ამიტომ ბ-ნს პეტერსონს მოუთხოვნია კონტროლის გაძლიერება. ეს წინადადება უარუყვათ.

✦ **ქვაშვეთის ეკლესია** დღეს აკურთხებენ ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიის ახალს შენობას.

✦ **დრამატიულ საზოგადოებაში.** ქართული დრამატიულ საზოგადოების გამგეობამ დაადგინა მოკლე ხანში მოიწვიოს საზოგადოების წევრთა საგანგებო კრება.

✦ **„ყვირილის რესპუბლიკის“ საქმე.** ტფ. სამოსამართლო პალატის სესია ქუთაისს გაემგზავრა, სადაც გაარჩევს ეგრედ წოდებულ „ყვირილის რესპუბლიკის“ საქმეს. ამ საქმის გამო სასამართლოში მიცემულია ორი კაცი.

✦ **ტფ. ქალაქის საბჭოს ხმოსნების არჩევნები** ქალაქის გამგეობა უკვე შეუდგა ხმოსანთა ამომრჩევლების სიის შედგენას. სიიდან ამოშლილნი იქნებიან ის პირნი, რომელნიც 1911 წლის პირველ იანვრამდე დასაფასებელ გადასახადს სრულიად არ შეიტანენ ქალაქის კასაში.

✦ **სამართალში მიცემა.** დიდუბის ეკლესიის მთავარ-დიაკონმა სლადკოპევცევმა ეკლესიის ნებართვით სამართალში მისცა „ნოვაია რეჩ“-ის რედაქტორ-გამომცემელი პ. გოთუა, რომელმაც გაზეთში დაბეჭდა, სლადკოპევცევი გათენებამდე დიდუბის ერთ ერთს დუქანში ქეიფობდა, სადაც, სხვათა შორის, გალახეს კიდეც და დილით ეკლესიაში ჩვეულებრივად სწირა და ეზიარაო.

✦ **ტფ. ქალაქის საბჭო.** ხვალ, 1 ნოემბერს ქალაქის საბჭოს მორიგი კრება მოჰხდება. სხვათა შორის, საბჭო განიხილავს ბელგიის უსახელო საზოგადოების რწმუნებულის ფაინის წინადადებას ტფილისის ტრამვაის კონცესიის ვადის გაგრძელების შესახებ.

✦ **ფრენა.** დღეს, 31 ოქტომბერს ნაშუადღევის 3 საათზე, დიდუბის მოედანზე ფრენა გაიმართება. გაფრინდებიან ავიატორები ქებუროვი და ვასილიევი.

განახლებულ ქვაშვეთის ტაძრის კურთხევის გამო

ქვაშვეთის წმ. გიორგის ტაძარი პირველად აუგიათ მე-VI საუკუნეში, როცა ღრსი იოანე ზედაზნელის მოწაფე მამა დავით გარეჯელი ჰქადაგებდა სახარებას ტფილისსა და მის მიდამოებში.

იმ დროს საქართველოში გაძლიერებულიყო ცეცხლის თაყვანისცემა და რა დაინახეს მამა დავითის ქადაგება, მისი წმიდა მოღვაწეობა აღსადგენად და განსამტკიცებლად ქრისტეანობისა, რომელსაც დაღუპვას უქადოდნენ, აღიგზნენ მოგვნი (ცეცხლის თაყვანის მცემელთ სასულიერო პირნი) შურითა და მძულვარებით, მოისყიდეს ვინმე დედაკაცი და ათქმევინეს, მამა დავითმა შემაცდინაო. ცილის წამებამ გასჭრა და მამა დავითი მოიხმეს, საზოგადოების წინაშე გამოცხადებულიყო და მისი სამართალი მოესმინა. მამა დავითი წარსდგა გულდამშვიდებით და ღირსეულად. როცა უზნეო დედა-კაცმა თავისი ფეხქვიმობა მამა დავითს დაუბრალა, წმინდა მოხუცმა ბოლო კვერთხისა, რომელიც ხელთ ეპყრა, შეახო ცილის მწამებელი დედა-კაცის მუცელსა და ხმამაღლა წარმოსთქვა: ღიადად ჰყავ, ყრმაო, ნუ თუ მე ვიყავ ძამაშენიო. ვინც მამა დავითს გარს ერტყა, ყველას წარსახდომელად, მრუშის დედა კაცს მუცლიდგან მოისმა ხმა—არა, შენ კი არა, მკედელია მავანიო.

ხალხს გული გადაუბრუნდა მაშინვე და ის დედა-კაცი ჩაქვავებულიქვე, თუმცა მამა დავითმა ბევრი უშალა. გვამი დედა-კაცისა ქვათა შუა დასტოვეს. კიდევ არის ერთი თქმულება, ვითომც ხალხი დამორჩილებოდეს მამადავითის მუდარას და იმ უბედურის ქალისათვის სიცოცხლე ეპატიებინოთ, მაგრამ შემდეგში ბავშვის მაგიერ ქვა ეშვას ყოველივე ეს ამბავი მოხდა იმ მოედანზე, სადაც დღეს თავმომწონედ დგას ქვაშვეთის წმ. გიორგის ტაძარი.

მამა დავითის საკვირველ გამართლების სახსოვრად ქრისტეანე ქართველობამ იმ ადგილს ააგო პატარა ეკლესია, რომლის ნანგრევი თურაე სჩანდა კიდევ გასულ საუკუნის მე-60 წლებში. ის ეკლესია აშენებული იყო ეხლანდელ ტაძრის სამხრეთით, ბარათაანთ მატურისა და კრებულის სახლს შუა.

როგორცა სჩანს, მეთვრამეტე საუკუნის შუა ის პატარა ეკლესია საკმარისი აღარ გამომდგარა და ამის გამო მისვე მახლობლად აუგიათ მეორე ტაძარი, საკმაოდ ვრცელი და ქართველთა შორის კარგა განთქმული. ტაძარი იგი ნაყოფია საქართველოს ისტორიაში სახელგათქმულის გივი ამილახვრის ღვთის სახლისათვის სიყვარულის, და ერთგულებისა. ეს ადამიანი იყო, რომ სიონის ტაძარი მეჩეთად გადაქცევისაგან იხსნა, შეიმოღვიმელის დანგრეული უდაბნო აღადგინა და ააგო ტფილისის ბეთლემის (ეხლა გრიგორიანთა ფეთხაინის) ეკლესია. მხარმარცხნივ ქვემო ქვაშვეთის ტაძრის შესავალში ეხლა მარმარილოს ფიცარია, ჩამოღებული ძველის ტაძრის თხეიიდგან (ფრინტონი), რომლის წარწერილობა შემდეგია:

„ჩვენ ამილახორმა გივმან, ძემან ანდუყაფარ ამილახორისამან და თანამემცხედრემან ჩვენმან ორბელის ძის ასულმან ბანგუამ აღვაშენეთ ეკლესია ესე ღვაწლით შემოსილისა მთავარ მოწამისა გიორგისა, ზღვდით, ბურჯით და სახლით, რათა მეოხ გვეყოს ჟამსა სიკვდილისასა. ვინც იხილ ვიდეთ შენდობასა გვიბძანებდეთ. აღეგო მეფობასა კეთილ მსახურის გვირგვინოსანის თეიმურაზისასა და ძისა მისისა კეთილ მორწმუნისა მეფისა ირაკლისასა, ხოლო მამათ-მთავრობასა ანტონი დავითიანისა, განხორციელებისაგან სიტყვისა ღვთისასა ჩენდ“.

ის ტაძარი უვნებლად იდგა გასულო საუკუნის ოთხმოციან წლებამდე, როცა საშინლად გაიბზარა. მიზეზად ასახელებენ იმას, რომ ჰაერი თურმე თრთოდა და იზროდა ყოველ დღე შუა დღისას ზარბაზნის სროლისაგან ალექსანდრეს ბაღის ზემო ნაწილში, სადაც ეხლა სამხედრო მუზეუმია. გაბზარულობა იმდენად საშიში იყო, რომ ტაძარი პატარა ხანს დაკეტილიც იყო. თუმცა ეკლესიას შემოარტყეს რკინის გრკალები, გაბზარულობაც აღარ იმატებდა, მაგრამ საშიშრობა კიდევ ეტყობოდა. ამის გამო ამ საუკუნის დამდეგს ქვაშვეთის წმიდა გიორგის ეკლესიის მამულების მმართველ კომიტეტს დაებადა აზრი ახალი ტაძრის აგებისა ჭალის სამთავისის ტაძრის გეგმითა. ამ აზრს ძლიერი მომხრე გამოუჩნდა კომიტეტის თავმჯდომარე გენერალ ადიუტანტი ივანე გივის ძე ამილახორი (შვილის, შვილის, შვილის შვილი ძველის ტაძრის ამშენებლისა) რომელიც მოესწრო მხოლოდ ახალ ტაძრის ბალავრის (საძირკვლის), ამოყვანას. მან ანდერძად დაიბარა დამარხულიყო არა საგვარეულო აკლდამაში, არამედ იქ ეკლესიაში, რომელიც ენდა აშენებულიყო.

დღეს ქვაშვეთის წმ. გიორგის კრებული დღესასწაულობს იმ ტაძრის კურთხევის სატფურებასა. ტაძარი წარმოადგენს იშვიათ შეთანხმებათ სიმარტივისა და სიმსუბუქისას, თვალ-ტანადობისა და სილამაზისას. საფუძველი მისი ჩაიყარა 1904 წ. ნოემბრის 12-სა.

წოკოლი ტაძრისა ალგეთისა, ხოლო თვითონ ტაძარი თეთრის ძეგამის ქვისაა. კანკელი, საყდარი (ტრაპეზი), სამსხვერპლო, ამბიონი, ძველი ხატების ფარვაზები (კიოტები), ემბაზი ჩრდილო დასავლეთის სვეტში და კანკელის წინ შანდლები—იტალიის მარმარილოსია.

შესავალი კიბის მოაჯირები ქუთაურის ქვისაა.

ტაძრის იატაკი მოჭიქულია (მოზაიკური), ხოლო საკურთხევლისა და სამსხვერპლოსი პარკეტისაა.

აღსავლისა, ჩრდილოეთისა და სამხრეთის კარები კანკელისა კაკლისაა.

სარკმლებისა და კარების ჩარჩოები რკინისაა.

უმთავრესი (სამხრეთის) კარები ბრინჯაოსია.

გუმბათის ბანი სპილენძისა, ხოლო ტაძრისა თუთია ნარევის რკინისაა.

ტაძრით აშენების საქმის გამგებელ კომიტეტი ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიის მამულების მმართველი, რომლის თავმჯდომარედ იყო თ—დი ნ. ა. თუმანიშვილი, და წევრნი პოდპოლკოვნიკი ნ. ი. არჯევანიძე, როტმისტრი თ—დ გ. ი. ამილახორი, დეკანოზი კ. ცინცაძე, მღვდელი დ. ლაზარიშვილი, მთავარ დიაკონი ნ. ოქრომჭედლიშვილი, მედავითნე მ. კახეთელიძე და მნათე პ. პ. კვირიკაშვილი.

ტაძრის შენების დროს გარდაიცვალნენ კომიტეტის პირველი და მეორე თავმჯდომარენი გენერალ ადიუტანტი თ—დ ივანე გივის ძე ამილახორი და გენერალ მაიორი თომა გრიგოლის ძე ჯომარჯიძე.

გეგმა ეკლესიისა სამთავისის (X საუკუნის) ტაძრის მსგავსად შეადგინა ხუროთ მოძღვარმა ლ. პ. ბილფელდმა, რომელიც კომიტეტმა მუშაობის მწარმოებელად მოიწვია. ტაძრის აშენების იჯარადრად იყო—ა. კ. ანდრეოლეტი. ნახატები კანკელისა, კარების და სარკმლების თამასებისა, კაპიტელების და სვეტების ბაზებისა, ჯვრებისა და როზეტებისა, ტრაპეზისა, სამსხვერპლოსი ფარვაზებისა და კიბის მოაჯირებისა შედგენილია ძველის ქართულ ხუროთ მოძღვრების ნიმუშების მიხედვით ე. ლ. ანდრეოლეტის მიერ.

ადგილობრივი ხატები დახატულია მხატვრის გ. თ. გრინევსკის მიერ.

ბრინჯაოს კარები ხუროთმოძღვრის ანდრეოლეტისა და მხატვრის გრინევსკის სურათებით გაკეთებულია ო. ნოვაკის სახელოსნოში ბ. ლებედას მიერ.

ხის ჩუქურთმიანი კარები გაკეთებულია გ. ი. ბერძნიშვილის სახელოსნოში. ქვის ჩუქურთმები ძმათა აღლაძეთა მიერ. სამღებრო საქმე შეასრულა ვ. ჯაფარიძემ.

სამჭედლო საქმე ფ. ი. ჰაუფმა.

ტაძარი აშენდა ადგილობრივის ღონისძიებითა და დაჯდა 140 ათას მანეთამდე.

ამას გარდა საკუთარი ხარჯით:

1) თ-დ გივი ივანეს ძემ და კნ. ა. გ. ამილახოვრებმა ააგებინეს კანკელი.

2) კნ. ა. ა. ამილახოვრისამ შეამკობინა ჩუქურთმით საშუალო ნაწილი ეკლესიის აღმოსავლეთის ფასადისა.

3) თ-დ ნ. ა. და კნ. ნ. ი. თუმანიშვილებმა შეამკობინეს ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთის ნიში სარკმლითა.

4) მ. ი. თურქიამ სამხრეთ-აღმოსავლეთის ნიში სარკმლითა.

5) ა. ი. და ნ. ი. არჯევანიძეებმა როზეტები, თამასები სამის შუა სარკმლისა და ჯვრისა ჩრდილოეთის ფასადისა.

6) გ. პ. არჯევანიძემ და 7) მ. ი. ფედოტოვამ (არჯევანიძის ქალმა). ორი დანარჩენი სარკმელი ჩრდილოეთის ფასადისა.

8) ბ. ნ. ლორთქიფანიძემ და 9) ს. თ. გულისაშვილმა ორი სარკმელი სამხრეთ ფასადისა.

10) დ. ზ. და ე. ი. სარაჯიშვილებმა გააკეთებინეს ბრინჯაოს კარები ზედ ნაჭედი წმ. გიორგის და წმ. ნინოს ხატებითა.

11) გ. თ. კუნდუროვმა გუმბათის ჯვარი.

12) კნ. მ. ი. წერეთლისამ კრეტსაბმელი.

13) არხიმანდრიტმა პიროსმა ოქროში დაფერილი ვერცხლის ლამპარი საიდუმლო სერობისათვის კანკელში.

14) კნ. ა. მ. მელიქიშვილისამ ალთაფა და სურა ვერცხლისა.

15) კავკაველმა ვაჭარმა იოსებ გრიგოლის ძე შვილევმა აბრეშუმის ბავრაყები საქართველოს წმიდანების ხატებითა.

ტაძარი ორ სართულიანია, ქვემო ტაძარია სულისწმინდისა და ნაკურთხია 1909 წ. აპრილის 19-სი.

X.

მოდით, ნახეთ, როგორ თამაშობენ!

„ვეკტის ბრილიანტი"

ახალი სამეცნიერო გამოგონება
მე-XX საუკუნისა

პატივცემულ საზოგადოების გასაცნობად ჩვენ ვეიდით განსაზღვრულს
რიცხვს ამ საუცხოვო ბრწყინავ

კეპტის ბრილიანტებისას

3 მანეთად,

რომელშიაც ზედის ნიუ-იორკის კეპტის შემკობა

რაიცა ჩასმულია ბეჭდებსა, საყურეებსა, ბროშკებსა, ქინძისთავებსა, თავის სამკაულებში და სხვ.

ტფილისი, გოლოვინის პროსპ. 20, სახაზ. ტეატრის პირდაპირ. (1—183—1)

ცენტრალური აზიური გუფეტი

„პერ-ლვინო"

✦ ვორონცოვის მოედანზე, ვორონ-ცოვის ძეგლის პირდაპირ ✦

საჰმელები ევროპიული და კავკასიური; ღვინოები კახური საუკეთესო ფირმებისა და სვირული—ბოთლი 25 კაპეიკიდან 1 მანეთამდე; მაგარი სასმელები რუსეთისა და საზღვარ-გარეთისა ზომიერ ფასებში; ყოველ-დღე ცოცხალი თევზი; ცალკე კაბინეტები; მოსამსახურენი სუფთა და მკვირცხლი.

—◀ ვაჭრობა ღამის 2 საათამდე ▶—

(20—160—5) ამხანაგობის გამგე არხიპო ჭ. ჭინაძე.

ფირმა არსებობს 1840 წლ.

უმაღლეს ხარისხის
ᲩᲐᲘ
გუბკინ
კუზნეცოვის ამხ-სა

ᲓᲐᲤᲣᲫᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲢᲠᲔᲓᲘᲡ ᲞᲠᲝᲛᲘᲡ ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲢᲘᲡ ᲜᲘᲨᲜᲘᲗ ᲓᲐᲪᲣᲚᲘᲐ ᲞᲝᲠᲒᲝᲕᲘ ᲜᲘᲨᲜᲘᲗ

საბაჭრო ნიშანი ფირმის წლ. შემოსავალ-გასავალი 50 მილ.

იშოვება ყველგან

ჩაისა და ყავის ვაჭრობა ნარდაღ

ტფილისის კანტორა: ველიამინოვის ქ. № 12 ტელფონ. № 964.
(20—140—2)

ᲗᲔᲕᲖᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐ

ს. ა. გუკასოვისა

პუშკინის ქუჩა, სახლი სუხდუკიანცისა, მართლმადიდებელთა ძველის სემინარიის პირდაპირ

ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 395 ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 395

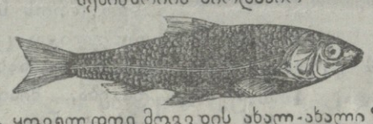

განუწყვეტლივ, ყოველ დღე მოგვდის ახალ-ახალი ზუთხი და თართი, ხიზილალა პარკისა, ქვირითისა და კოლოფებით. საუკეთესო დოშები და ზურგიელი და აგრეთვე ყოველგვარი თევზეული.

ფასები სინდისიერია. პატივისცემით ს. ა. გუკასოვი. (40—33—17)

ერთად-ერთი თევზეულობის საწყობი ფოთლევის მრეწველობისა

სალიანის თევზთ მრეწველ. და მოვაჭრეთ
ᲫᲛ. ᲫᲔᲒᲕᲔᲚᲝᲕᲔᲑᲘᲡ
ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲡ

ᲞᲣᲨᲙᲘᲜᲘᲡ Ქ., ᲡᲐᲮᲚᲘ № 9, ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 712;

ყოველ დღე განუწყვეტლივ მოდის

✦ ᲐᲮᲐᲚ-ᲐᲮᲐᲚᲘ ✦

ᲝᲡᲔᲢᲠᲘᲜᲐ (ᲖᲣᲗᲮᲘ) ᲓᲐ ᲡᲔᲕᲠᲘᲣᲒᲐ (ᲗᲐᲠᲗᲚᲘᲡᲐ).

ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ

ახალი, (Зернистая).

—◀ პარკისა და კოლოფებით ▶—

საუკეთესო დოშები და ზურგიელები
მიღებულია დვინის ორაგული (ᲘᲝᲛᲒᲐ)
და ᲬᲘᲗᲔᲚᲘ ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ (Кетовая). (წ.—128—19)

ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲬᲘᲗᲔᲚᲘ (Кетовая) ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ

ᲔᲠᲗᲐᲓ-ᲔᲠᲗᲘ ᲡᲐᲬᲧᲝᲑᲘ ᲤᲘᲗᲝᲚᲔᲕᲘᲡ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲝᲑᲘᲡᲐ.

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲙᲐᲜᲢᲝᲠᲐ

აუწყებს ბ.ბ. მსყიდველებს, რომ გავხსენით შაქრის სავაჭრო

ᲮᲐᲠᲙᲝᲕᲘᲡ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲒᲝᲒᲘᲡᲐ
ᲨᲐᲥᲐᲠ-ᲠᲐᲤᲘᲜᲐᲓᲘᲡ ᲥᲐᲠᲮᲜᲘᲡᲐ

ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: ტფილისი, ფრელინის ქ. სახლი № 3, ტელეფონი 567
საწყობი ველიამინის ქუჩაზე, სახლი № 12. Ა. Გ. ᲡᲜᲔᲭᲙᲝᲕᲘ.
(10—144—9)

ᲒᲝᲗᲮᲝᲕᲗ ᲓᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲓᲔᲗ

რომ იაფი და საუკეთესო ხარისხის საათები, ოქროსი და ვერცხლის ნივთები შეგიძლიანთ იყიდოთ მხოლოდ

Ა. Ნ. ᲒᲝᲚᲓᲨᲢᲔᲘᲜᲗᲐᲜ,

ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ. (5—166—1)

ᲔᲥᲘᲛᲘ

Ე. Ს. ᲮᲣᲜᲓᲐᲫᲔ ᲓᲐᲑᲠᲣᲜᲓᲐ ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲨᲘ

იღებს მინაგ., ქალ., ბეშ. და სიფილ ავადმყოფებს. დილით 9—11 ს., საღამოთი 6—7 საათ. ოთხშაბათობით ღარიბებს უფასოდ იღებს. (Თ.—211)

ᲒᲐᲛᲝᲪᲓᲘᲚᲘ ᲛᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲔᲚᲘ

განაგრძობს მეცადინეობას მოსწავლე ქალ-ვაჟთ ყველა დაბალ და საშუალო სასწავლებლებისთვის: გიმნაზიისთვის, რეალურ, კომერციულ, ტექნიკურ, სამოქალაქო, საფერშლო, რკინის გზის და სასულიერო სასწავლებლებისთვის, ამზადებს ყველა ხარისხის ჩინზე. ერთ და ორ კლასიან მასწავლებლობის ხარისხზე. მსურველს მიიღებს მთელ ხარჯზედაც —პანსიონში, რომელნიც არ იქნებიან აცილებულნი 15 წ. სწავლაში მონაწილეობას მიიღებს სხვა მასწავლებლებიც).

მოლაპარაკება შეიძლება დილის 8 საათ. საღ. 5—8 საათამდე. მეცადინეობა იქნება ორ ადგილას: ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად და ნახალოვკაში, ავეპალის ქუჩაზე, ვაგზლის პირდაპირ.

ᲐᲓᲠᲔᲡᲘ: Авчальская ул. с. д. N 133, кв. 4. (въ Нахалôнкѣ противъ вокзала). (თ—152—11)

ᲔᲥᲘᲛᲘ

ᲜᲘᲙᲝᲚᲐᲔᲕᲠᲘᲡᲗᲐᲕᲘ ᲑᲐᲗᲝᲛᲨᲘ

სამხედრო სამკურნალოს ორდინატორი ღებულობს და არჩენს შინაგან, ბავშვებისა და ნერვებით ავადმყოფებს მიიღებს ყოველ დღე 1—3 საათამდის ფილტვებით, კუჭით, ნაწლავებით (ბავშვების ფადარათით, და ქარებით (რევმატიზმით) ავადმყოფებს; ციმბ-ცხელების დიაგნოზი აბალის მეტოდით, ხიზლის და ნაწველის მიკროსკოპიული გამოკვლევა.

ბათუმი ვლადიკავკაზის ქ. N 24.
(20—171—5)

◀ მზოგიარეთათვის ▶

ᲗᲐᲕᲨᲔᲡᲐᲤᲐᲠᲘ ᲒᲔᲖᲘᲐ-ᲥᲐᲚᲘᲡ ᲗᲣᲮᲐᲠᲔᲚᲘᲡᲐ.

ოლგას ქ., ხაბეიდ ინსტიტ. პირდაპირ. მშობიარენი და ფეხმძიმე ქალები მიიღებიან ყოველ დროს დღეცა და ღამეც. არის საერთო საწოლი, ცალკე ოთახები და ოთახი საიდუმლოდ მომსვლელთათვის.

მიღება ქალის ავადმყოფობით სნეულთა, ძიძების გასინჯვა, ყვავილის აცრადა მასსაჟი ყოველ-დღე დილის 6 — დან ნაშუადღევის 1 ს. (თ.—711-22)

ᲕᲐᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲗ ᲞᲐᲢᲘᲕᲪᲔᲛᲣᲚ ᲛᲧᲘᲓᲕᲔᲚᲗ, ᲠᲝᲛ

XX ᲫᲔᲮᲕᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐ XX

რომელიც პუშკინის ქუჩაზე იყო, მართლმადიდებელ სემენარიის პირდაპირ, გადატანილ იქმნა ბეკრასოვის ქუჩაზე, „ვერსალის" სასტუმროს პირდაპირ, ამ სახელწოდებით

—✦ ᲓᲔᲑᲘᲗ ✦—

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲣᲚᲘ ᲫᲔᲮᲕᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐ

ფირმა არსებობს 1880 წლიდან, ძეხვის ელექტრონის ქარხანა მოთავსებულია სოლომონოვის ქუჩაზე, საკ. სახლში, № 25, სადაც ვსთხოვთ მიჰმართონ ნირადად მყიდველებმა.

(5—165—4) პატივისცემით რ. ა. პოლსკი.

ᲮᲘᲚᲔᲣᲚᲝᲑᲘᲡ, ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲣᲠᲘ ᲛᲘᲜᲔᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ ᲬᲧᲚᲔᲑᲘ

Გ. ᲚᲐᲚᲘᲫᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲮ.

ᲛᲖᲐᲓᲓᲔᲑᲐ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲑᲣᲜᲔᲑᲠᲘᲕ, ᲫᲘᲛᲘᲣᲠᲐᲓ ᲓᲐᲬᲛᲔᲜᲓᲘᲚ, ᲮᲘᲚᲘᲡ ᲬᲕᲜᲘᲗᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲮᲘᲚᲔᲣᲚᲘᲡ ᲨᲐᲠᲑᲐᲗᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲮᲓᲘᲚᲘᲡ ᲬᲧᲚᲘᲗᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲮᲘᲚᲔᲣᲚᲘᲡ ᲨᲐᲠᲑᲐᲗᲘᲗ.

წყალი მზადდება გაუმჯობესებულ მანქანებით სპეციალისტის მუდმივის ხელმძღვანელობით.

◀ წყლების კარგი ღირსებისათვის ქარხანა დაჯილდოვებულია ოქროსა და ვერცხლის მენდლით. ▶

ქარხნები: ტფილისში, გოლოვინის პროსპექტზე ტელეფ. № 411. ქუთაისში, პუშკინის ქუჩაზე. (20—139—6)

ᲢᲐᲜᲘᲡᲐᲛᲝᲡᲘᲡ ᲛᲙᲔᲠᲐᲕᲘ
Ი. Ნ. ᲡᲕᲐᲜᲘᲫᲔ

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘ, ᲤᲝᲡᲢᲘᲡ Ქ., ᲡᲐᲮᲚᲘ ᲖᲣᲑᲐᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡᲐ, Გ № 6.

ამით აუწყებს თავის პატივცემულ შემკეთებლებს, რომ სამხედრო და სამოქალაქო უწყებათა მოხელეთა ფორმის ტანისამოსისათვის რუსეთისა და საზღვარ-გარეთის განსაკუთრებით სახელ-განთქმულ ფაბრიკებისაგან შევიძინე დიდძალი მაუდეულობა. ყველა ტანისამოსს ჰკერენ გამოცდილი ხელოსნები

◀ ᲩᲔᲛᲘᲡ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲝᲑᲘᲗ ▶

ყველა დაკვეთილი ტანის მოსი იკერება სუფთად და კეთილ სინდისიერად. (20—127—7)

სტამბა „ᲮᲘᲜᲐᲗᲚᲔᲗ" რუსის ქუჩა № 3

რედაქტორ-გამომცემელი ᲘᲠᲝᲚᲓᲘᲝᲜ ᲡᲝᲚᲜᲔᲣᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ